

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»

Комітет протидії дискримінації, сексуальним домаганням у
булінгу в НаУКМА

Центр забезпечення якості освіти

Силабус дисципліни
«Гендерна рівність та
недискримінація в управлінні
освітою»

Викладачки курсу

Марценюк Тамара, кандидатка соціологічних наук, доцентка кафедри соціології,
голова Комітету протидії дискримінації, сексуальним домаганням і булінгу в
НаУКМА, t.martsenyuk@ukma.edu.ua

<https://web.ukma.edu.ua/index.php/uk/students/protect-rights/antidiscrimination>

Скалецька Зоряна, докторка правових наук (Республіка Польща), доцентка
ФПВН, членкиня Комітету протидії дискримінації, сексуальним домаганням і
булінгу в НаУКМА o.skaletska@ukma.edu.ua

Обсяг годин навчального навантаження:

Кількість кредитів	2 ECTS	Заняття	20
		Самостійна робота	40
Семестр викладання	Весняний	Форма контролю	тест

АНОТАЦІЯ дисципліни

Курс «Гендерна рівність та недискримінація в управлінні освітою» спрямований на формування в освітянській адміністрації сучасного уявлення про принципи гендерної рівності, права людини та недискримінації в академічному середовищі. У межах курсу слухачі та слухачки ознайомляться з базовими поняттями та нормативно-правовими актами у сфері забезпечення рівних прав та можливостей, розглянуть приклади упередженого ставлення, гендерної нерівності та дискримінації у закладах вищої освіти. Особлива увага буде приділена інтеграції принципів гендерної чутливості у процес управління освітою, створенню безпечного і інклюзивного освітнього середовища. Після завершення курсу учасники і учасниці зможуть впроваджувати принципи гендерної рівності та недискримінації в адміністративну діяльність, виявляти та попереджати випадки дискримінації, а також формувати культуру поваги та рівності у НаУКМА.

Києво-Могилянська академія – заклад вищої освіти (ЗВО), який підтримує ідеї рівних прав і можливостей, протидії дискримінації, гендерному насильству та булінгу. У 2018 році НаУКМА став першим ЗВО в Україні, який запровадив відповідну внутрішньоуніверситетську політику, яка у 2021 році отримала назву — **Політика протидії дискримінації, сексуальним домаганням, булінгу в НаУКМА**. На цьому курсі слухачі та слухачки будуть ознайомлені зі змістом цієї політики і принципами роботи Комітету. Наразі актуальним залишається питання підвищення рівня обізнаності працівників і працівниць закладів освіти стосовно реалізації державної політики щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у сфері освіти, запобігання та протидії насильству і дискримінації та вдосконалення освітнього процесу на засадах рівності прав та можливостей жінок і чоловіків, поваги до людської гідності, недискримінації, інклюзивності та протидії насильству, зокрема за ознакою статі.

Організація навчання: тематичний план

№ з/п	Дата	Перелік тем	Загальна кількість годин	У тому числі	
				занять	Самостійна робота
1.	20 квітня (понеділок), 15.00-17.50	Вступна зустріч про важливість тематики рівних прав і можливостей та протидії дискримінації	12	4	8
2.	27 квітня (понеділок), 15.00-17.50	Поняття гендерної рівності та стереотипів, гендерної чутливості і фахової термінології	12	4	8
3.	4 травня (понеділок), 15.00-17.50	Правові засади та регулювання гендерної політики	12	4	8
4.	11 травня (понеділок), 15.00-17.50	Сексуальні домагання, насильство за ознакою статі, булінг	12	4	8
5.	18 травня (понеділок), 15.00-17.50	Позитивний досвід протидії стереотипам і дискримінації	12	4	8
Форма підсумкового контролю			Залік		
		Разом	60	20	40

Джерела/ література для навчальної дисципліни

Основна

1. Марценюк, Т., Полюхович, О. (2025). Політика гендерної рівності і протидії насильству як складова частина управління закладами вищої освіти в контексті повоєнного відновлення України (на прикладі Національного університету

“Києво-Могилянська академія”). *Empirio* 2 (Special Issue): 128-43.
<https://doi.org/10.18523/3041-1718.2025.2.s.128-143>

2. Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» від 8 вересня 2005 р., № 2866-IV. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2866-15>

3. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 березня 2025 р. № 260-р “Про затвердження операційного плану заходів на 2025-2027 роки з реалізації Стратегії впровадження гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року”. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/260-2025-%D1%80#Text>

4. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2022 р. № 1163-р “Про схвалення Стратегії впровадження гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року та затвердження операційного плану заходів на 2022-2024 роки з її реалізації”. Режим доступу:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1163-2022-%D1%80#Text>

5. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 2 травня 2025 р. № 439-р “Деякі питання реалізації Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року”. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/439-2025-%D1%80#Text>

6. Кримінальний кодекс України (ст. 152–154). Режим доступу:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

7. Кодекс України про адміністративні правопорушення. (ст. 39-1, 173-6, 173-7). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>

8. Марценюк та ін. (2024). Гендерний портрет НаУКМА 2024. Кафедра соціології НаУКМА.

<https://ekmair.ukma.edu.ua/items/b654ed7f-4db1-42c4-8757-a243559c36aa>

9. Марценюк, Т. (2017). Гендер і гендерна рівність (Тема 1). У *Гендер для всіх. Виклик стереотипам* (С. 17–31). К.: Основи.

10. Фулей, Т.І. Основи гендерної рівності: навч.-метод. посібник для суддів.- К.: Тютюкін, 2010. - 240 с.

Додаткова

1. Бабак, М., Давліканова, О., Дмитрієва, М., Козир, М. та інші (ред.). (2021). *Глосарій і тезаурус Європейського інституту з гендерної рівності*. К.: «Вістка». <http://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/17580-20210419.pdf>

2. Кімел, М. С. (2003). Нерівність і відмінність. У *Гендероване суспільство* (с. 133-165). Київ: Сфера.

3. Марценюк, Т. (2021). [Гендерна рівність та недискримінація на практиці](#). Київ: Комора.

4. Марценюк, Т. (2021). [Політики університетів з протидії дискримінації і сексуальним домаганням в Україні \(на прикладі Національного університету "Києво-Могилянська академія"\): успіхи і виклики реалізації](#). Трансформація

соціальних інститутів в інформаційному суспільстві: IV Конгрес Соціологічної асоціації України, 28–29 жовтня (с. 414–415). Харків: [б. в.]

5. Марценюк, Т. (2019). [Інтеграція гендерної складової в аналітичні матеріали](#). К.: Міжнародний фонд "Відродження"
6. Марценюк, Т. (2018). Феміністична методологія та критика андроцентричної парадигми в соціальних науках (Розділ 5). [Чому не варто боятися фемінізму](#). (С. 93-112). К.: Комора.
7. Марценюк, Т. (2017). Гендерне насильство (Тема 5). У *Гендер для всіх. Виклик стереотипам* (С. 113–131). К.: Основи.
8. Маєрчик, М. (2017). Гендерована біологія: наукові факти і політичні інтерпретації (Розділ 4). У М. Маєрчик, О. Плахотнік, Г. Ярманова (ред.) *Гендер для медій: підручник із гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей* (3 видання, випр. і доп.) (С. 61–75). К.: Критика.
9. Марценюк, Т., Плахотнік, О. (2017). Гендерована робота: як ринок праці та хатня робота конструюють гендер (Розділ 5). У М. Маєрчик, О. Плахотнік, Г. Ярманова (ред.) *Гендер для медій: підручник із гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей* (3 видання, випр. і доп.) (С. 77–96). К.: Критика.
10. Мельник, Т. М. (2004). Гендер як наука та навчальна дисципліна. У М.М. Скорик (ред.) *Основи теорії гендеру: навчальний посібник* (С. 10–29). К.: К.І.С.
11. Перес, К. К. (2021). *Як вижити у світі, де навіть цифри брешуть на користь чоловіків* (переклад з англ. І. Гнатковської). Харків: Віват.
12. Плахотнік, О. (2017). Гендерована освіта: як навчальні заклади перетворюють дітей у дівчат і хлопців (Розділ 8). У М. Маєрчик, О. Плахотнік, Г. Ярманова (ред.) *Гендер для медій: підручник із гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей* (3 видання, випр. і доп.) (С. 135–150). К.: Критика.
13. УЖФ. (2025). *Індекс гендерної рівності в Україні*. Режим доступу: https://uwf.org.ua/wp-content/uploads/2025/03/gender_index_ukr_web.pdf
14. ЮрФем *Юридична пам'ятка про сексуальні домагання*. <https://jurfem.com.ua/sexualni-domahannya/>
15. *Правове регулювання мобінгу: національний та міжнародний досвід* <https://jurfem.com.ua/pravove-reguluvannya-mobingu-ch-1/>, <https://jurfem.com.ua/pravove-reguluvannya-mobingu-chastyna-2/>
16. Соціологічне дослідження "Сексуальне насильство в Україні: побачити невидиме" вересень 2024, <https://jurfem.com.ua/soc-doslidgennya-seksualne-nasylstvo/>

Інші корисні ресурси:

1. Онлайн курс Тамари Марценюк на Прометеусі [«Жінки і чоловіки: гендер для всіх»](#), який можна прослухати і отримати сертифікат
2. [«Матері-засновниці»](#) від Громадського альянсу «Політична дія жінок»: подкаст про жінок, які сформували традицію українського фемінізму.
3. [«Іллекторій: творчині української дійсности»](#) від Музею жіночої та гендерної історії до 140-річчя жіночого руху в Україні

4. Міністерство освіти і науки України, гендерна рівність: перелік інформаційно-методичних ресурсів з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків

<https://mon.gov.ua/tag/henderna-rivnist?&tag=henderna-rivnist>

5. [Гендерна чутливість як елемент корпоративної культури](#) відеокурс

Оцінювання

Умови визначення навчального рейтингу дисципліни

Види робіт/ форми контролю	Кількість робіт	Максимум балів за заняття/ вид роботи	Разом
Ситуаційна задача	1	30	30
Присутність і участь в аудиторних заняттях	10	3	30
РАЗОМ (за роботу в семестрі):			60
Залік (тест)			40
РАЗОМ Для того, аби отримати сертифікат, слід мати як мінімум 60 балів за курс			100

Вимоги і критерії оцінювання

Види робіт	Кількість балів за один вид робіт	Критерії оцінювання

Ситуаційна задача	30	вирішення задачі має бути детальним, логічним та обґрунтованим на основі вивчених матеріалів, повинні використовуватись нормативно-правові акти та фахова термінологія відповідно до встановлених вимог
Присутність і участь у заняттях	30	Аудиторна присутність і активна участь у заняттях (дискусіях і груповій роботі, запитання лекторам тощо)
Залік	40	Оцінюватиметься: правильність відповідей у тесті множинного вибору

Політика академічної доброчесності

Учасники і учасниці освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності, порушення якої несе за собою відповідальність, передбачену вимогами НаУКМА. У випадку виявлення недоброчесного виконання робіт у курсі, вони будуть оцінені у нуль балів без можливості перездачі.

https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/doc_download/577-polozhennia-pro-akademichnu-dobrochesnist-zdobuvachiv-osvity-u-naukma

Де відбуватимуться зустрічі

Зустрічі з курсу відбуватимуться відповідно до розкладу в аудиторії НаУКМА.

Розробниці: Марценюк Т., Скалецька З.